

خبر ویژه

مأموریت مسئولان در سال حمایت از کالای ایرانی

● رئیس دفتر رئیس‌جمهور با بیان اینکه برندسازی کالاهای ساخت داخل در تحقق‌پذیری شعار سال بسیار حائزاهمیت است، گفت: تولید در کشور باید ارزان، کیفی، بادوام و قابل رقابت باشد. به گزارش مهر، محمود واعظی در گفت‌وگو با رادیو اقتصاد با اشاره به نام‌گذاری سال ۹۷ به نام «حمایت از کالای ایرانی» از سوی رهبر انقلاب افزود: شعار مزبور بسیار مهم و حیاتی است بنابراین ضرورت دارد همه در جهت تحقق‌پذیری این مهم پای کار باشند. وی در ادامه افزود: مسئول علاوه بر پایبندی به مأموریت‌ها و وظایف خود باید نیازمندی‌های دستگاه دولتی، غیردولتی و خصوصی را از محل کالاهای ایرانی تأمین کنند. واعظی در بخش دیگری از سخنان خود تأکید کرد: تولید در کشور باید ارزان، کیفی، بادوام و قابل رقابت باشد تا مردم با رغبت و اشتیاق به سمت خرید و مصرف کالای ایرانی تمایل پیدا کنند.

ادامه از صفحه اول

داریوش شایگان زیر آسمان‌های جهان

نتیجه این تحقیقات چندین‌وچند اثر متوع در زمینه‌های ادیان، اساطیر، فلسفه، سیاست، و ادبیات است. از جمله تایفات داریوش شایگان می‌توان به «آسیا در برابر غرب»، «انقلاب مذهبی چیست»، «تصوف و هندوئیسم»، «افسون‌زدگی جدید»، «زیر آسمان‌های جهان»، «پنج‌های ذهنی و خاطره‌های ازلی» و «سرزمین سراب‌ها»، اشاره کرد. او که از سال ۱۳۴۶ برای گرفتن دکترایش از سوربن سالی چندبار به اروپا می‌رفت، پس از انقلاب، در دو کشور ایران و فرانسه زندگی می‌کرد. در سال‌های اخیر آثار او بیشتر حول محور هنر و ادبیات می‌چرخید. «پنج اقلیم حضور» درباره شاعرانگی ایرانی در شعر پنج شاعر بزرگ، فردوسی، خیام، مولوی، سعدی و حافظ، «در جستجوی فضاهای گمشده» مقالاتی درباره هنر، «نگاه شکسته: بختی دربارهٔ «اسکیزوفرنی» فرهنگی»، ترجمه کتاب «جنون هشیاری» از ابو بونفوا درباره زندگی و اشعار و افکار شارل بودلر از جمله این آثار به شمار می‌روند.

آخرین کتاب او با عنوان «فانوس جادویی زمان» سال گذشته پیش از بیماری او منتشر شد. او در این کتاب به بررسی زندگی و آثار مارسل پروست با تأکید بر رمان «در جستجوی زمان ازدهشت رفته» می‌پردازد. شایگان در مقدمه مفصلی بر این کتاب می‌نویسد: «علاقه من به پروست به دوران تحصیل در ژنو بازمی‌گردد؛ آن زمان ژان روسه، یکی از نمایندگان مکتب ژنو، کلاسی برگزار کرده بود پیرامون بررسی و تحلیل آثار پروست و من نیز در کل کلاس‌ها حضور داشتم… این چنین بود که درصدد مطالعه آثار او برآمدم. مراسم تسبیح داریوش شایگان دوشنبه ششم فروردین‌ماه در مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی آغاز شد و پس از اقامه نماز میت توسط سیدمطمعی محقق داماد پیکر او در قطعه هنرمندان بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

ابهامات نرخ ارز

بانک مرکزی می‌تواند در مقطعی زمانی، ارز مورد نیاز بازار را تأمین نکند؛ بلافاصله بازار این سیگنال را دریافت می‌کند که دولت بنای تزریق کافی ارز را ندارد و در نتیجه برای افزایش نرخ ارز اعلام آمادگی می‌کند. در سوی مقابل تقاضا برای ارز افزایش یافته و به دلیل تأمین‌نشدن آن، قیمت‌ها بالا می‌رود. درعین‌حال زرمزه‌هایی مبنی بر افزایش صادرات در زمان افزایش نرخ ارز شنیده می‌شود که تجربه نگارنده و البته ارقام اقتصادی نشان می‌دهد هیچ‌گاه با افزایش نرخ دلار، صادرات افزایش ملموسی نداشته است؛ اما نکته مهم اینجاست اکنون که فروش نفت ایران سه‌میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه است، چرا باید ارز کمتری به بازار عرضه شود؟ شاید این ایده را در دوره تحریم می‌توانست توجیه کرد؛ اما امروز شرایط نسبت به دولت گذشته تفاوت‌های مشخصی کرده است. به‌هرحال باید دانست افزایش نرخ ارز به‌طور قطع، آثاری تخریبی برای اقتصاد کشور و قدرت خرید مردم خواهد داشت.

سمت و سوی تغییرات کابینه ترامپ

آنچه در اتحادیه اروپا پیرامون برجام و برای همراهی با آمریکا در سایر زمینه‌ها در حال وقوع است، عامل دیگری است که در تصمیم‌گیری رئیس‌جمهور کم‌تجربه آمریکا مؤثر خواهد بود. به نظر می‌رسد او با ایجاد یک جنگ روانی درصدد امتیازگیری از اروپا، دوشیدن سعودی‌ها و ایجاد تزلزل در جمهوری اسلامی ایران است. همدلی و یکپارچگی جناح‌های سیاسی داخلی، تقویت و حمایت از تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای و دستگاه دیپلماسی، در کنار اجتناب از هر اقدام تحریک‌آمیز در عین ابراز مواضع قاطع و محکم در مواجهه با سیاست‌مداران تازه‌کار آمریکا در هفته‌های آینده، باید در دستور کار مسئولان قرار گیرد.

اقتصاد

دستمزد سال ۹۷ همچنان بلا تکلیف است

جدال توییت‌ری نمایندگان کارگری و کارفرمایی

عکاس: امین‌حاجی‌خواه، مهر

کروه کارفرمایی در شورای عالی کار اعلام شده است. گروه کارفرمایی معتقد به افزایش حداقل ۱۲درصدی متوسط هزینه‌های مربوط به دستمزد در سال ۹۷ است». سلاح‌ورزی در ادامه نوشت: «اصار دولت به افزایش ۲۰درصدی مزد، حتماً به تقویت اقتصاد غیررسمی منجر خواهد شد». و اضافه کرد: «در جلسه امشب شورای عالی کار نمایندگان بخش کارفرمایی حضور نداشتند، تفاهم افزایش ۲۰درصدی مزد با چه کسانی صورت گرفته است؟». این توییت سلاح‌ورزی آغازی بر جدال نمایندگان کارگری و کارفرمایی در توییت بود. علی خدایی، نماینده کارگران در شورای عالی کار، در واکنش به سلاح‌ورزی نوشت: «آقای که در مذاکرات مزدی حاضر نبوده و حتی تلفن همکاران خودش رو هم جواب نمی‌داد، تفاهم درمورد حداقل مزد رو تکذیب کرده، امان از انتخابات اتاق» و سپس اضافه کرد: «به نظر نماینده غایب کارفرمایی ملک تعیین دستمزد نه نرخ تورم است و نه بند ۲ ماده ۴۱ بلکه نظر ایشان و دوستانشان و هزینه‌هایشان ملک است! ممنون از اعتراف صریح». این واکنش خدایی بی‌جواب ماند و سلاح‌ورزی ساعاتی بعد در توییت توافق بر سر حداقل دستمزد بدون توافق بر سر سایر سطوح را غیرقابل‌قبول دانست و نوشت: «توافق و تعیین حداقل دستمزد، سایر سطوح مزدی و اجزای مزد فقط به‌صورت مرتبط و هم‌زمان پذیرفته است. تفکیک مذاکره و توافق درمورد حداقل دستمزد و سایر سطوح مزدی از نظر بخش کارفرمایی قابل قبول نیست». روز بعد این خدایی، نماینده کارگران بود که

در پاسخ به سلاح‌ورزی نوشت: «تصمیمات شورای عالی کار با رای اکثریت اتخاذ می‌شود ولی ظاهراً گروه کارفرمایی برای خود حق وتو قائل است». او اضافه کرد: «ترک جلسه و امضانکردن توافق، ابزار مسا [کارگران] در مذاکرات سه‌جانبه نابرابر است که کارفرماها آن را هم مصادره می‌کنند. مثلاً ما باور کردیم آنها و دولت اختلاف دارند». جدل توییت‌ری نمایندگان کارگری و کارفرمایی به همین‌جا ختم نشد و سلاح‌ورزی روز بعد در توییت نوشت: «از دو ماه پیش در یادداشت‌های مختلفی عرض کرده بودم که دولت در راستای کسب محبوبیت قصد افزایش چشمگیر دستمزد‌ها را دارد، پیام نرورزی رئیس‌جمهور محترم هم ریشه اصلی این تصمیم را عیان کرد. به هر صورت رفتار دولت با نیت حمایت از تولید و توسعه اشتغال همخوانی ندارد». علی خدایی نیز واکنش نشان داد و نوشت: «مرد تعیین‌شده نصف حق قانونی کارگران نیست آن‌وقت وارداتی‌ها مصیبت تولید گرفته‌اند. دست پیش را گرفته‌اند که پس نینقتند وگرنه سهم سزد در قیمت تمام‌شده کالا پنج درصد است». او اضافه کرد: «دولت، یعنی شریک شما [کارفرمایان] در سالی که برای کسب رأی نیاز به محبوبیت داشت به اهداف مشترکانه پشت نکرد، اسامیل سال دروکردن کاشته‌هایتان بود نه کسب محبوبیت». خدایی در ادامه دو توییت دیگر نیز نوشت و به کاهش قدرت خرید کارگران اشاره کرد و گفت: «قرار است از تولید حمایت نشود ولی کسی نمی‌گوید این تولیدات را چه کسی می‌خواهد بخرد. سرکوب مزدی سال‌های اخیر

مهم‌ترین عامل رکود است. سرانه مصرف شیر صد کیلو کاهش یافته است». او با طعنه‌ای آشکار اضافه کرد: «نرخ بالای سود بانکی، قاچاق، واردات بی‌رویه کالا و بوروکراسی اداری مانع تولید نیست و فقط دستمزد با سهم پنج‌درصدی، قرار است به تولید لطمه بزند!».

سلاح‌ورزی نیز به وضعیت نابسامان صنایع کشور اشاره کرد و نوشت: «در شرایطی که بسیاری از بنگاه‌های اقتصادی در سال ۹۶ توان پرداخت حقوق را نداشته و اغلب کارگاه‌ها مشکل معوق‌شدن چندماهه حقوق را دارند و بانک مرکزی تورم اسفندماه را ۸٫۲ درصد اعلام کرده، افزایش ۲۰درصدی مزد بیشتر به شوخی شبیه است، مگر اینکه نیتی غیر از نیت اقتصادی در آن دخیل باشد». نماینده کارگران نیز ساکت ماندند و نوشت: «آقای نگران تولید، ۱۷ توییت راجع به بالابودن دستمزد و قانون کار داشته و حتی یک اشاره به نرخ سود بانکی، قاچاق کالا و هزینه مبادله و… ندارد». سپس اضافه کرد: «شما تصور کن دولتی که توریسین اقتصادی آن «نیلی» باشد و معاون اقتصادی رئیس‌جمهورش «نهادنبدیان»، علیه اتاق بازرگانی و به نفع کارگر تصمیم بگیرد». در پایان نیز بار دیگر این سلاح‌ورزی بود که هرگونه توافق بر سر حداقل دستمزد را تکذیب کرد و نوشت: «در پاسخ به نگرانی تولیدکنندگان ایرانی بار دیگر با تأکید عرض می‌کنم، تکلیف مزد ۹۷ هنوز نهایی نشده و نمایندگان کارفرما در شورای‌عالی کار صرفاً درباره حداقل دستمزد، دیگر سطوح و اجزا به صورت هم‌زمان بحث و توافق خواهند کرد».

مزد سال ۹۷، همچنان بلا تکلیف

به‌این‌ترتیب به نظر می‌رسد هنوز توافقی جامع و کامل بین نمایندگان کارگری، کارفرمایی و دولت انجام نگرفته و دو وقتی چنین توافقی به امضای طرفین نرسیده، نمی‌توان درباره هیچ‌کدام از اجزای آن مطمئن شد. از یک سو برخی نمایندگان کارفرمایی افزایش حقوق ۱۹٫۸ درصدی حداقل‌بگیرها را پذیرفته‌اند و برای دیگر سطوح افزایش ۸٫۳ درصدی و روزانه ۳۳هزارو ۳۳۵ ریال را پیشنهاد می‌کنند؛ اما نمایندگان کارگری ضمن پذیرش افزایش ۱۹٫۸ درصدی حقوق حداقل‌بگیرها خواستار افزایش ۱۲ درصدی دستمزد سایر سطوح بعلاوه روزانه ۲۴هزارو ۱۸۸ ریال را پیشنهاد می‌کنند. نزدیک‌کردن فاصله این انتظارات هم کار آسانی نیست. مأموریتی برای علی ربیعی، وزیر کاری که به‌تازگی از گردنه سخت استیضاح مجلس به سلامتی گذشته است.

دروغ سیزده ارزی

شکست اقتصاد دلاریزه ایران در جنگ اقتصادی جهانی

برجام را بی‌اثر خواهند کرد و ریسک اقتصاد ایران را افزایش خواهند داد که بر افزایش نرخ دلار اثرگذار خواهد بود.
سناریوهای افزایش نرخ دلار بین ۷ تا ۱۲ هزار تومان
این اقتصاددانان به بیان مسائل دست به دست هم داده‌اند که قیمت دلار، روند افزایش به خود بگیرد. بسته به سناریوهای مختلف، پیش‌بینی نرخ دلار متفاوت خواهد بود؛ اما ارقامی بین پنج تا هفت هزار تومان در سناریوهای مختلف براساس پیش‌بینی‌ها در نوسان خواهد بود. اگر اروپا، روسیه و چین در مسئله برجام در مقابل آمریکا مقاومت کنند، این امر سبب می‌شود تا دلار بین پنج تا پنج‌هزارو ۵۰۰ تومان در نوسان باشد؛ اما اگر همراهی اروپا با آمریکا بیشتر شد، این نوسان بین پنج‌هزارو ۵۰۰ تا شش‌هزارو ۵۰۰ خواهد بود؛ اما اگر کل برجام به چالش کشیده شود، وارد مرحله بحرانی خواهیم شد که پیش‌بینی دقیقی از نرخ دلار نمی‌توان داشت.

افزایش ۲۵درصدی کالاها در ۳ ماهه نخست اسمال

این کارشناس با بیان اینکه سیاست‌های داخلی ما هم به نحوی است که افزایش نرخ دلار را تشدید می‌کند، می‌افزاید: همه زندگی ما به نحوی دلاریزه شده است و این امر سبب شده تا تورم با افزایش نرخ دلار، رابطهای تنگناکت داشته باشد. دلار در سه‌ماهه اخیر از سه‌هزارو ۷۰۰ به کانال پنج هزار تومان وارد شد و چیزی حدود ۲۵ درصد افزایش داشت. به این اوصاف، با درنظرگرفتن اینکه افزایش نرخ دلار با وقعه‌ای دو تا سه‌ماهه روی کالاهای اساسی اثرگذار خواهد بود، در سه‌ماهه نخست سال ۹۷، افزایش نرخ تورم بالای ۱۵ درصد و افزایش قیمت کالاهای اساسی متناسب با افزایش نرخ دلار چیزی حدود ۲۵ تا ۳۰ درصد پیش‌بینی می‌شود. وقتی تورم افزایش یافت، افزایش نرخ دلار را هم به دنبال می‌آورد و این چرخه باطل ادامه می‌یابد.

دولت ۱۲ هزار میلیارد دلار زیان کرد

او بیان اینکه افزایش نرخ سود بانکی هم در این شرایط دیگر جواب‌گو نخواهد بود، تصریح کرد: وقتی دولت برای کاهش نرخ دلار، گواهی سپرده ۲۰درصدی منتشر کرد، تنها در مدت دو هفته، حدود ۱۲ هزار میلیارد تومان زیان روی دست دولت گذاشت و ۲۴۰ هزار میلیارد تومان سپرده جابه‌جا شد. این عدد بسیار بزرگ و چیزی نزدیک به بودجه پروژه‌های عمرانی است. دولت پرداخت زیان به بانک‌ها را پذیرفت؛ اما از کجا قرار است بپردازد؟ با چاپ دوباره پول؟

به گفته او، وقتی فشارها تشدید می‌شود، اگر نرخ دلار آزاد شود، دیگر نرخ سود بانکی ۲۰درصدی هم پاسخ‌گو نخواهد بود. این کارشناس با اشاره به جنگ اقتصادی جهانی همچنین می‌گوید: آرایش نظامی و سیاست خارجی جهان نشان می‌دهد که جنگ اقتصادی جهانی در حال وقوع است و چینی‌ها هم حاضر به کوتاه‌آمدن نیستند و این را می‌توان از یوان پرتولیوم متوجه شد. اگر دلار آمریکا تهدید شود، آمریکا حاضر است هر کاری انجام دهد. در جنگ تجاری، ارزی و اقتصادی، دلاریزه‌شدن ساختار اقتصاد ایران به‌شدت خطرناک است. او با بیان اینکه کنترل نرخ دلار یک شبه ممکن نیست و سیاست‌گذاری می‌خواهد، ادامه می‌دهد: اکنون حتی در سیاست داخلی اقتصادی هم سبایست واحدی نداریم و مانند روال عادی برخورد می‌کنیم؛ درحالی‌که اصلاً شرایط عادی نیست و در تنش به سر می‌بریم.

ادامه از صفحه ۵

یادداشت

تولید ملی؛ از رویا تا واقعیت

فرهاد احتشام‌زاد
رئیس فدراسیون واردات ایران

● دغدغه اصلی این روزهای سیاست‌گذاران و قانون‌گذاران کشور، حمایت از تولید ملی است؛ دغدغه‌ای که به نظر می‌رسد بعد از چند سال پیگیری و اجرای سیاست‌های کهنه، آن‌چنان که باید نتوانسته به توانمندی بخش تولید در کشور منجر شود. هرچند این روزها بحث حمایت از تولید ملی با بحث حمایت از خرید کالای ایرانی، گره خورده است و سیاست‌گذاران تلاش دارند با ایجاد یک فضای همدلی شرایط را برای خرید کالای ایرانی فراهم کنند؛ اما نوع نگاه دولت به بحث حمایت و سیاست‌گذاری در بخش تولید نشان می‌دهد که پیگیری این سیاست مانند گذشته نمی‌تواند راهگشا باشد.

به باور این‌جانب، پیش از طرح هر مبحثی باید به دو پرسش جدی پاسخ دهیم. ابتدا آنکه چرا با وجود حمایت همه‌جانبه دولت‌ها از تولید ملی، مصرف‌کننده ایرانی احساس رضایت‌مندی از خرید کالای ایرانی ندارد و موضوع دوم اینکه چرا صادرات کالای ایرانی در بازارهای جهانی حرفی برای گفتن ندارد. این پرسش‌ها در شرایطی مطرح می‌شود که ایران به جز نفت کالاهایی را دارد که دارای مزیت‌های نسبی و مطلق بسیاری در بازار داخل و خارج هستند.

سال‌هاست که تحلیل‌گران و فعالان اقتصادی تأکید دارند که پای اقتصاد رقابتی در ایران می‌لنکد و مهم‌ترین دلیل این موضوع نیز حمایت بی‌دریغ، بدون‌تأنامه و دانمی از تولیداتی است که مزیتی در کشور ما ندارند. درحالی‌که تجربه سال‌های گذشته نشان می‌دهد که حمایت از تولید باید در بخش‌هایی صورت بگیرد که دارای مزیت در بازار داخل و خارج است و براساس قابلیت‌های موجود کشور باشد؛ اما همچنان شاهد هستیم که حمایت از صیاضی صورت می‌گیرد که نه‌تنها مزیتی برای کشور ندارند، بلکه در بسیاری از مواقع این حمایت‌ها نتیجه‌ای جز رانت‌جویی در بخش‌های غیرمولد نداشته است.

حمایت‌های بدون ضابطه‌ای که نتوانسته به افزایش بهره‌وری در یک بازه زمانی مشخص منجر شود و به‌همین‌دلیل بعد از گذشت بیش از سه دهه همچنان پابرجا هستند. همین موضوع موجب شده که حمایت از تولید برخی کالاها در کشور از جیب مصرف‌کننده صورت بگیرد؛ حال آنکه مصرف‌کننده عمدتاً هیچ تعلق خاطری به خرید کالای تولیدشده در کشور ندارد و تنها شرایط انحصاری و قوانین در کشور آنها را مجبور به خرید کالای مدنظر کرده است. در این زمینه می‌توان به صنعت خودرو در کشور و سیاست‌هایی که در این حوزه اتخاذ شده است، اشاره کرد. صنعت خودرو در ایران هم‌زمان با کره‌جنوبی آغاز به کار کرد.

صنعت خودرو در کره با حمایت دولت و توجه به صادرات توانست به‌لایه‌ای ترقی را یکی پس از دیگری طی کند و امروز صادرات خودرو سازان کره‌ای به اقضا نقاط دنیا صورت می‌گیرد و آنها بی‌نیاز از حمایت دولت کشورشان هستند؛ باوجوداین صنعت خودروی ایران بعد از بیش از سه دهه حمایت همچنان نتوانسته روی پای خود ایستد. براساس این نیز دولت هرساله به جای آنکه میزان حمایت‌های خود از این صنعت را کاهش دهد، با افزایش حمایت‌های تعرفه‌ای و مالیاتی تلاش دارد شرایط را برای خرید محصولات تولیدی شرکت‌های خودروساز داخلی در بازار فراهم کند و دراین‌میان هیچ توجهی نیز به حق انتخاب مصرف‌کننده ایرانی، خواسته‌ها و انتظارات و نیاز کیفی او ندارد.

در حالی حقوق مصرف‌کننده ایرانی در خرید بسیاری از کالاها در سایه باقی مانده است که در اقتصاد و تجارت زنجیره تولید و مصرف یک کالا دو رکن اساسی تولیدکننده و مصرف‌کننده هستند. انتخاب اختیاری کالا حق ابتدایی مصرف‌کننده است و ازآنجاکه حمایت‌های دولتی از برخی صنایع بدون مزیت در ایران موجب بروز انحصار در بازار شده که این موضوع دلزدگی مصرف‌کننده ایرانی را به همراه داشته است. بی‌توجهی به تولید رقابتی براساس دو مؤلفه مهم کیفیت و قیمت مناسب موجب شده که مصرف‌کننده داخلی تعلق خاطری به خرید کالای ایرانی نداشته باشد. در چنین شرایطی سیاست‌گذار به جای آنکه شرایط را برای رقابتی‌شدن تولید فراهم کند، بر انحصار موجود در بازار می‌افزاید. در چنین شرایطی نه‌تنها تولید آن کالا موجب شده که مصرف‌کننده ایرانی ذهنیت نامناسبی از کالای تولید داخل داشته باشد؛ بلکه اکثر تولیدکنندگان نتوانسته‌اند تلاشی برای افزایش توانمندی خود در حوزه صادرات کالای داشته باشند. ازآنجاکه هر حمایتی از تولید داخل در کشورمان براساس سابقه رفتار دولت‌ها، به زیان و از جیب مصرف‌کننده و به نفع تولیدکننده بوده است؛ بنابراین سیاست‌گذاران باید براساس برنامه مشخص و هوشمندانه به صورت گزینشی و موقت به حمایت بپردازند تا حمایت‌ها بتواند موفقیت‌آمیز باشد؛ چراکه در اقتصاد و تجارت زنجیره تولید و مصرف یک کالا شامل تولیدکننده و مصرف‌کننده است که هریک از ارکان دارای حق و حقوقی هستند.

ادامه از صفحه ۵